

SKIBHUS GØR SIG KLIMAKLAR

Initiativet 'Klimaklar i Skibhus' er et eminent eksempel på, hvordan kommune, forsyning, borgere og rådgivere i fællesskab kan nedbryde siloer og sammen udvikle nye løsninger på de udfordringer, som klimaforandringerne forårsager. Projektet handler om hensigtsmæssig håndtering af regnvand på overfladen og udgør en stærk kandidat til RealDania og Danvas klimapris, fordi det opfylder alle de fastsatte kriterier: Projektet har stor synlighed og gennemslagskraft, det er kreativt, innovativt og borgerinddragende, kan let adopteres af andre, og endelig peger det i høj grad fremad på bæredygtig vis.

Nøgleordene for projektet er således borgerinddragelse, kommunikation, klimasikring, klimatilpasning og frivillighed. Projektet er et pilotprojekt og omfatter i første omgang et afgrænset område af Skibhus.

UDFORDRING: VAND FRA ALLE SIDER

Skibhuskvarteret, en dynamisk og progressiv bydel i den nordlige del af Odense Centrum, har i mange år døjet med et kloaksystem, der bliver overfyldt og overbelastet, når der udover spildevand også løber regnvand i kloakledningerne. Dette har medført oversvømmede kældre i området.

En traditionel løsning som at renovere og udvide de eksisterende kloakrør er kompliceret, og alternative løsninger på overfladen kan skabe mere værdi og flere funktioner for den samme investering.

Området ligger lavt i forhold til grundvands- og havniveauer, og undergrunden består desuden i vid udstrækning af tykke lerlag.

På den baggrund var der behov for at tænke i nye og alternative baner.

INDSATS: KOMBINATION AF OFFENTLIG KLIMATILPASNING OG PRIVAT INCITAMENT

For at komme problemerne til livs og borgerne til undsætning er Odense Kommune, Vandcenter Syd og kvarterets beboere gået sammen om en kombineret offentlig og privat indsats med to primære omdrejningspunkter:

1. Klimatilpasning af veje

Etablering af regnbede og andre rekreative elementer på offentlige veje og tilstødende arealer, der opfanger og forsinker regnvandet

2. Incitamentsprogram målrettet private husejere

Igangsætning af et program, der skal inspirere borgerne til at etablere lokale, private LAR-løsninger, idet 70 % af det regnvand, der havner i kloakken kommer fra private arealer (hustage mv. der er koblet til kloakken).

Projektet er afgrænset, så der arbejdes med den samme 'gren' af kloaksystemet. I alt tæller området +220 matrikler, der befinder sig på gaderne Bøgebjergvej, Thorkildsgade, Baumgartensvej, Hørdumsgade, Piosgade, Helsingborggade og en lille del af Skibshusvej.

ORGANISERING: TÆT SAMARBEJDE MELLEMM KOMMUNE OG FORSYNING

En af de store udfordringer for at få større klimatilpasningsprojekter ud over rampen, handler om samarbejdet mellem kommune og forsyning. Begge parter kan have de bedste ambitioner og intentioner om at samarbejde, men alligevel kan regler, strukturer og incitamentsmodeller gøre det vanskeligt at føre samarbejdet – og dermed de vigtige fælles projekter – ud i praksis.

I erkendelse heraf startede Odense Kommune og Vandcenter Syd hele processen omkring Klimaklar med en række workshops, der havde til formål at sikre den bedste organiseringsmodel. Vigtige diskussioner og afklaringer blev taget tidligt i processen, og der blev identificeret en robust organiserings- og samarbejdsmodel, der gjorde det muligt og realistisk at sætte projektets aktiviteter i søen.

INVOLVERING: ILDSJÆLE FÅR AMBASSADØRROLLER

For at sikre en stærk opbakning og forankring i lokalsamfundet er der gjort en særlig dyd ud af at involvere kvarterets beboere og erhvervsliv helt fra starten. Der blev blandt andet afholdt en række workshops og informationsmøder for alle beboere tidligt i processen.

Projektet affødte en stor og vedvarende positiv interesse, og en gruppe af frivillige ildsjæle og inputgivere blev derfor formelt nedsat og medlemmerne udnævnt som 'Klimaklar-ambassadører'. Klimaklar-ambassadørerne bidrager løbende med sparring og tilvejebringelse af vigtige lokale indsigter og spiller således en nøglerolle i udvikle de mest hensigtsmæssige løsninger.

OFFENTLIG INDSATS: KLIMATILPASNING AF VEJE

På de offentlige arealer er der mange muligheder for at anlægge løsninger, der kan opfange og forsinke regnvandet. I første omgang fokuseres der på gaderne Hørdumsgade og Piosgade, der begge ligger vest for Skibhusvej.

De to veje omdannes gennem etablering af grønne regnbede, der sikrer optimal naturlig forsinkelse af regnvand, skaber et mere grønt og indbydende byrum, og samtidig dæmper trafikken til glæde for områdets beboere.

Første spadestik tages 2. september, og det bliver en offentlig begivenhed med officiel indvielse og diverse festlige aktiviteter for områdets borgere, brugere og erhvervsliv.

INCITAMENTSPROGRAM MÅLRETTET PRIVATE HUSEJERE

For at opmuntre og inspirere de private husejere i Skibhus til at etablere LAR-løsninger på deres grunde, er der taget initiativ til konkurrencen 'Årets Regnhave'.

Fra 1. april til 2. september 2017 har beboerne haft mulighed for at deltage, og eneste krav for deltagelse har været, at man bor i Skibhus (hele Skibhuskvarteret, ikke kun det afgrænsede projektområde) og er helt eller delvist afkoblet fra kloaksystemet og således nødsaget til at håndtere regnvand på egen grund. Alle typer af løsninger, lige fra regnbede til faskiner, kan være med i konkurrencen.

Vinderne udvælges af et professionelt dommerpanel (anlægsgartnere mv.) ved den officielle indvielse 2. september. Her inviteres alle deltagere også på en rundtur til de tilmeldte regnhaver.

For at sikre maksimal videndeling omkring mulige tiltag har Klimaklar-projektet anlagt nogle 'demohaver', som husejerne har kunnet lade sig inspirere af.

Kommunikation

Udover den vigtige og nære borgerinvolvering, drager projektet nytte af relevante og tidssvarende kommunikationskanaler.

Projektets hjemmeside kommunikerer på klar og indbydende vis projektets formål, indsats og fremdrift

Projektets Facebookside holder jævnligt de 300 følgere opdateret og sikrer på levende vis at dele relevant viden om både projektet og klimatilpasning generelt. For eksempel er der produceret videoer med inspiration til, hvordan man anlægger en regnhave.

Derudover kommunikerer projektet jævnligt både direkte til beboere og til den brede offentlighed via pressen for at sikre maksimal synlighed over for alle relevante målgrupper.

Hvad gør projektet til noget særligt?

Man kan sagtens argumentere for, at hverken regnbed, borgerinddragelse eller incitamentsprogram i sig selv udgør en revolutionerende innovation. Der, hvor Klimaklar-konceptet adskiller sig fra andre, lignende tiltag, relaterer sig da også mere til summen af samarbejdet og kombinationen af projektets forskellige indsatsområder.

I en tid, hvor rammer og strukturer ikke altid ansporer til et tæt samarbejde mellem forsyning og kommune på klimatilpasningsområdet, har Klimaklar-projektet udmærket sig ved, at alle parter har udvist den nødvendige portion mod til at prøve noget nyt uden hele tiden at fokusere på begrænsningerne.

Projektet har undervejs mødt masser af udfordrende bump på vejen, men er hver gang kommet tilbage på sporet, og parterne – ikke mindst de energiske ildsjæle i ambassadørgruppen – har ufortrødent fortsat med at teste de gældende rammer for at få projektet ud at leve. Takket være denne vilje kan alle med relation til Skibhus nu glæde sig over, at spaden kommer i jorden, og at der rent faktisk er nogen, der gør noget konkret til gavn for fællesskabet.

